

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos II. — Izdan in razposlan dne 5. januarja 1886.

3.

Postava od 27. junija 1885,

s katero se deloma izpreminja ter dopolnjuje postava od 3. aprila 1875 (Drž. zak. št. 61) o tem, kaj storiti, da ne bi se trtna uš (Phylloxera vastatrix) razširjala.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

§. 1.

Zaukazati káko po §. 5 postave od 3. aprila 1875 (Drž. zak. št. 61) dopuščeno naredbo v zator trtne (vinogradske) uši pridržuje se političnemu deželnemu oblastvu, katero naj pri tem — dovprašavši svoj strokovni svét, ki mu je v rečéh trtne uši (§. 9) pridan, — v porazumu z deželnim odborom postopa; kadar se porazum z deželnim odborom ne doseže, tedaj razloča stvar minister poljedelstva.

Takšna naredba, katera edino ali pretežno meri na to, da se ohrani donosnost vinogradov, katerih se je trtna uš lotila, a ne meri ob enem na to, da bi se ta bolezen z njih odpravila, ne more biti predmet prej omenjenega zaukazovanja; taka naredba je mariveč prepuščena posestniku samemu, ako mu se vzvidi uporabiti jo, a on pri tem ne sme nikakor delati proti prepovedim izvoza, izdanim v zmyslu §§^{ov} 1 ali 4 postave od 3. aprila 1875 za to, da ne bi se vinogradska uš dalje širila.

§. 2.

Poleg sl. aja, kateri je uže v poslednjem odstavku §^a 6 postave od 3. aprila 1875 (Drž. zak. št. 61) omenjen, ne daje se dalje nikaka odškodba:

1. Za trte v semeniščih in rastlinjakih, ki jih je oblastvo uka-zalo pokončati, ker se jih trtna uš drži ali ki so sumne, da se jih je prejela, in pa za prepoved, ondukaj še trte zasajati;

2. za trte, ki jih je oblastvo dalo pokončati, brez ozira na njih stajališče, kadar bivajo uže na taki stopinji, da ne dajó več čisto nobenega donosa (dohodka);

3. za prepoved, napraviti vinograde na takih o času prepovedi vinstvu ne služočih zemljiščih, katera niso čez pet sto metrov oddaljena od kakega resničnega gnezda trtne uši.

§. 3.

Določila prvega odstavka v §^a 7 in prvega odstavka v §^a 8 postave od 3. aprila 1875 (Drž. zak. št. 61) o tem, da naj odškodbo dva prisežna cenilca po brojki (številki) določata in politično deželno poglavarstvo tako najdeno odškodbo prisoja, preklicana so ter naj se v bodoče na to stran postopa po naslednjem §^a 4.

§. 4.

Ovedbe v ta konec, da se najde, koliko iznaša odškodba, naj opravi politično okrajno oblastvo, privzemši k temu delu enega ali več prisežnih veščakov, izkušanih v rečéh trtne uši, in pa oškodovanca. Tudi je povabiti župana, da se udeleži tega ovedovanja.

Na podlogi teh ovedeb naj politično deželno oblastvo, — dovprašavši deželni odbor in ne bodoč navezano na mnenje privzetih veščakov, — ustanovi in prisodi odškodbo, kolikoršna mu se vzvidi da je stvari primerna, in ako bi ovedbe, ki jih ima pred seboj, dovoljno ne zagotavljale pravične izreke, naj jih za tega delj dá dopolniti ali naj zapové tudi novo ovedovanje. Ta določila veljajo tudi za razloko, kakeršno minister poljedelstva v slučaji utečaja (§. 8 postave od 3. aprila 1875) ukreplje.

Kakó je odškodbe ovedovati in ustanavljati, o tem bode minister poljedelstva v navodilih upravstvena oblastva primerno napotil.

§. 5.

Kadar ga kdo na temelji §^a 9 postave od 3. aprila 1875 (Drž. zak. št. 61) za pomoč pozove, sodnika ne vežejo zakonita pravila o dokazu; sodnik delaj razloko po svojem prostem preverjenji (prepričanji), kakeršno je zadobil, pretehtavši prinesena dokazila.

§. 6.

Kadar deželni zastopi najmanj tretjino prisojenih odškodb prevzamejo na deželni zalog (fond), tedaj naj država doplača tretjino odškodbe ter se po tem takem samo nezagrneni ostanek porazdelí na vse posestnike vinogradov v oni deželi, kjer se je škoda zgodila, kakor vелеva drugi odstavek §^a 8 v postavi od 3. aprila 1875.

Nadaljšnja določila §§^{ov} 7 in 8 postave od 3. aprila 1875 ostanejo netaknena.

§. 7.

Kadar se vinogradi, katerih se je trtna uš polotila ali katerim ta škodljivka pretí od kakega gnezda, bodi po ukazu oblastva bodi prostovoljno pokončajo (razsadé) in na odobrenje oblastva z novimi trtami nasadé, uživajo isti pod uveti, ki so tu niže naštetí, prostost od zemljarine (zemljiškega davka) osem let, počenši od dobe, ko koda obnova vinogradov dovršena.

Uveti ti so:

1. Da dotični vinograd leží na položnem zemljišči ter ima tako malo prsti črnic, da ga v oziru na poljedelstvo, kakeršno je ondukaj navadno, ní moči z večjim pridom kako drugače obdelovati;

2. da nove trte, ki se hočejo nasaditi, ustrezajo določilom, ki jih je oblastvo za take slučaje sploh ali za kateri slučaj posebej postavilo.

Ko pretekó ta zemljarine prosta leta, bodo takšna zemljišča vnovič podvržena onemu davku, kakor so ga po cenitvi kot vinogradi prej plačevala.

Oblast, gori omenjeno odobrenje in tanjo uredbo vnovične nasaditve dajati, ima politično deželno oblastvo in v slučaji utečaja (rekursa) minister poljedelstva.

§. 8.

Za ono dobo, za katero se kako zemljišče vinstvu odtegne bodi po ukazu oblastva (§. 5 postave od 3. aprila 1875) bodi po posestnikovi prosti volji, ker se je vinograda polotila trtna uš, odmerja se zemljarina po oni vrsti obdelovanja, v katero se dotično zemljišče najprej nameni, z ozirom na dobroto in na druge stvari, ki imajo kak vpliv na čisti donos. Tanja določila izdadó se ukazoma.

§. 9.

Na strani ministru poljedelstva in političnim deželnim oblastvom po deželah, ki se bavijo z vinstvom, naj primerno sestavljene komisije službujejo kot pridodani jim strokovni sveti v rečéh trtne uši. Tudi naj se po potrebi postavljajo okrajne in pomestne (lokalne) komisije, da bodo opazovale vinograde, ní li se kam zanesla trtna uš, in pa da bodo politična okrajna oblastva in župane podpirale v rečeh, ki merijo na zatiranje trtne uši.

Tanje o tem določi se ukazoma.

§. 10.

Ta postava pride v moč tist dan, katerega bode razglašena, in nje izvršitev je naročena Mojim ministrom za poljedelstvo, notranje reči, finance in pravosodje.

Na Dunaji, dne 27. junija 1885.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r. Falkenhayn s. r. Dunajewski s. r. Pražák s. r.

4.

Ukaz ministerstva za finance od 20. decembra 1885,

s katerim se izdajó tanja določila v zvršbo §§^{ov} 7 in 8 postave od 27. junija 1885 (Drž. zak. od l. 1886 št. 3) o tem, kaj storiti, da ne bi se trtna uš razširjala.

V zvršbo §§^{ov} 7 in 8 postave od 27. junija 1885 (Drž. zak. od l. 1886 št. 3) ukazuje se naslednje:

I.

Kadar se po zgoraj navedenih paragrafh postave zahteva:

- a) da bi se za pokončane in po odobrenji oblastva z novimi trtami prenasajene vinograde dodelila osemletna prostost od zemljarine (zemljiškega davka), ali
- b) da bi se za vinograd okužen s trtno ušjo, kateri se po ukazu oblastva ali po posestnikovi prosti volji vinstvu odtegne in v katero drugo vrsto obdelovanja prenameni, pri odmeri zemljarine imel ozir na premeno v obdelovanji, dolžan je posestnik v štirih tednih po dokončani obnovi vinograda, odnosno po dovršeni premeni obdelovanja biti pismeno bodi ustno podati naznanilo davkovnemu uradu ali poljemerskemu uradniku.

Dalje je posestnikova dolžnost, v slučaju omenjenem pod a) izkazati, da je oblastvo odobrilo obnovo vinograda in da obstojé drugi zakoniti uveti, — a v slučaju omenjenem pod b) prinesiti ukazilo oblastva, odnosno, če je zemljiščni posestnik prostovoljno opustil vinstvo, potrdnico občinskega župana o tem, da je po ovedhah opravljenih v zmislu postave od 3. aprila 1875 (Drž. zak. št. 61) bilo v čisto djano, da na dotični parceli res trtna uš biva.

Ako se za naznanilo postavljeni rok prestopi, izvira odtod po propisih o zemljarskem katastru, kako ga je v razvidnosti (razpreglednosti) imeti (postava od 23. maja 1883, Drž. zak. št. 83 in izvršitveni ukaz od 11. junija 1883, Drž. zak. št. 91) ta neugodna posledica, da se davkovna prostost, odnosno mena v obdelovanji stoprv v letu, ki pride za naznanilom, v zdelkih (operatih) zemljarskega katastra probeleži, odnosno izvede in da bode vsled tega stoprv pri porazdelbi zemljarine za leto, ki pride po tej probeležbi, odnosno izvedbi, na-njo ozirati se.

II.

Zgoraj pod I napomnjene propise o zemljarskem katastru, kako se imej v razpreglednosti, uporabljati je zmislu primerno tudi v oziru na na daljšnje uradovanje s prošnjami za časno prostost od zemljarine, in pa s prošnjami merečimi v to, da bi se pri zemljarskem odmerjanji imel ozir na meno v obdelovanji.

Razven tega naj se pa zastran ozira na premeno v obdelovanji pri porazdelbi davka pazi še na naslednje:

1. Na podlogi prav napravljenega naznanila naj poljemerski uradnik stvar na samem mestu poizvé in k temu delu privzame župana ali njegovega zastopnika (zastopnika samostalne grajščine), posestnike in dva dovernika veščaka iz dotične občine. Če posestnik ne pride, to uradnega posla ne ovira.

2. Namen tega ovedovanja je, poistiniti vrsto obdelovanja, v katero se je zemljišče preodmenilo, v čisto djati njegovo dobroto in druge reči, ki vplivajo na čisti donos, in pri tem je postopati po onih tehničnih načelih, katera so bila za vcenjevanje zemljišč merodajna po postavi od 24. maja 1869 (Drž. zak. št. 88).

Tu se je primerno ozirati na podatke, ki se nahajajo v zdelkih zemljarske uredbe za dotično občino, sosebn v kazalu vzornih zemljišč in razredbenem zapisniku.

3. Poizvedene djanske razmere naj poljemerski uradnik razloži v vzglasilni poli, katero ima v zmislu §^a 16 zvršitvenega ukaza k postavi o vzdrževani razvidnosti zemljarskega katastra od 11. junija 1883 (Drž. zak. št. 91) napraviti, ter naj jo podpiše in dá tudi podpisati vsem udom ovedovalne komisije.

Ako bi kateri posamičen ud te komisije izrekel drugačno mnenje, naj se tudi to mnenje poočiti v vzglasilni poli in dotični pristavek dá podpisati tistemu udu, ali na slučaj pové vzrok, zakaj ni podpisan.

4. Na podlogi posledka, ki ga je ovedba imela, naj poljemerski uradnik z uporabo pomagal, izgotovljenih za uredbo zemljarine po postavi od 24. maja 1869 (Drž. zak. št. 88), sosebno s pomočjo kazala vzornih zemljišč in v razredbenem zapisniku stoječih podatkov za ustanovitev dobrotnih razredov, stori in podkrepí svoj predlog, kako bi bilo vvrstiti zemljišče v primerni dobrotni razred nove obdelovalne vrste in po tem ovedbeni spis — pridodavši mu vsa pomagala — položi pred finančno deželno oblastvo.

5. Finančno deželno oblastvo naj razpravo popretehta, je li popolna ali ni in se je li pri ovedovanji ravnalo po propisih; naj jo dá — ako je treba — dopolniti ter po tem s pridodanim svojim mnenjem položi pred finančno ministerstvo, katero o njej z dokončno veljavnostjo razloča.

6. Po meri razloke naj finančno deželno oblastvo dá prirastek ali odpadek v čistem donosu izvesti v zdelkih za razvidnost, sosebno v izkazu o premenah in v posestnih polah, naj ukaže ozirati se na-nj pri porazdelbi davka, naposled naj reče premeno obdelovanja vzprijeti v probeležbo stanovitnih premen obdelovanja.

Ako bi bilo pri tem treba kaj davka dodatno pripisati ali v oziru na čas podanega naznanila *pro praeterito* odpisati, bode dotični delež davka takisto uganiti, kakor je to ukazano zastran prirastkov in odpadkov čistega donosa izvedenih v postopku za razvidnost katastra.

7. Ako se kaka vinogradska parcela, katera je po zgornjih določilih bila prestavljena v kako drugo vrsto obdelovanja, pozneje zopet nameni za vinstvo, naložiti bode počenshi od leta, v katerem se je premena obdelovanja dovršila, na-njo zopet tist davek, kateremu je bila po meri prvotne vcenitve kot vinograd podvržena.

Dunajewski s. r.

5.

Ukaz ministerstva za poljedelstvo od 20. decembra 1885,
glede komisij, katere na strani političnih deželnih oblastev in poljedelskega ministerstva kot pridodani jim strokovni sveti službujejo.

Na podlogi in v zvršbo §^a 9 postave od 27. junija 1885 (Drž. zak. od l. 1886 št. 3) dajó se naslednja določila:

I.

V vsaki izmed dežel, bavečih se z vinstvom, to je v Dolnji Avstriji, na Štajerskem, Kranjskem, Goriško-Gradiščanskem, Tržaškem, v Istri, Dalmaciji, na Tirolskem, Českem in Moravskem naj službuje po ena „deželna komisija v rečéh trtne uši“ kot strokoven deželnemu oblastvu pridodan svet.

II.

Prvosedstvo v deželni komisiji ima mestodržec (deželni predsednik) ali pa namestnik, katerega on v to določi. Poročila (referate) podajeta referent političnega deželnega oblastva, kateremu so izročene uradne razprave v rečéh trtne uši, in pa tehnični voditelj del merečih na zatiranje trtne uši, ako je kateri v deželi postavljen.

Glasujoči udje deželne komisije so :

- a) en ud, katerega deželni odbor iz svoje sredine pošilja,
- b) en poslanec deželnega zemljedelstvenega sveta (na Tirolskem po en poslanec od obeh odsekov ali sekcij deželnega zemljedelstvenega sveta) ali, kjer deželnega zemljedelstvenega sveta ni, en poslanec kmetijske družbe;
- c) trije udje strokovnjaki, ki jih mestodržec (deželni predsednik) vselej na triletno razdobje (1886—1888, 1889—1891 itd.), odnosno za ostali čas takega razdobja pozove.

III.

Deželni komisiji za Goriško-Gradiščansko in za Istro zbirata se v Gorici, odnosno v Poreči, komisije ostalih dežel sestajajo se v mestu deželnega oblastva in sicer sklicovane po prvosedniku.

IV.

Deželne komisije je tedaj polnoštevilno sklicovati, kadar gre za to, da se od njih dobode strokoven svet v načelnih vprašanjih; v onih deželah, kjer se je trtna uš uže pokazala, treba jih je vsekakor najmanj enkrat na leto sklicati v polnem številu, da stanje stvari na znanje in v pretres vzamejo.

Kadar bi potrebno bilo, zadobiti strokovni svet zgolj o tem, kako gre obstoječe propise ustanovljenih načel uporabiti na kak poseben slučaj, torej sosebno v slučajih, ki se ima na misli v prvem odstavku § 1 postave od 27. junija 1885 (Drž. zak. od l. 1886 št. 3), pokličejo naj se samo osebe, ki jim je poročanje (referovanje) izročeno (II, odstavek 1), in — izmed udov, kateri imajo pravico glasovati — samo zastopnik deželnega odbora in po ena ali dve osobi izmed vseh pod II, b) in c) imenovanih komisijskih udov, kakor se prvosedniku vzvidi katerega izbrati.

V.

Udje deželnih komisij opravljajo svoj posel brezodplatno kot časten urad. Udje, kateri ne stanujejo v kraji, kjer se komisije zbirajo, smejo zahtevati, da jim se iz proračuna poljedelskega ministerstva plačajo dijete po 5 gld. in povrnejo potni troški, kolikor jim jih je potovanje od njih stanovališča do zbirališča in odtod nazaj resnično prizadelo.

VI.

Udje se vabijo k sejam v roku, ki ga določa prvosednik; rok ta bodi kar je moč primeren daljavam in pa bitnosti in silnosti predmetov posvetovanja. Ob enem z vabilom se vsakemu udu priobči dnevni red.

Udom je na voljo, v sejah sprožiti kako v področje komisije spadajočo reč, če tudi v dnevni red ni vzprejeta.

VII.

Za strokoven svet deželne komisije veljá ono, na kar je pristala nadpolovična večina v seji navzočnih udov glasovalcev (II, a, b, c, odnosno IV, odstavek 2).

Za odpravek (izdatek) mnenja služi zapisnik o seji.

VIII.

Sejni zapisniki pišejo se po zapisnikarjih, katere prvosednik komisiji iz uradniškega objekta odkáže, ter naj v jedrnatih besedi predočujejo hod razprave.

Predmete dnevnega reda in storjene sklepe navajati je od besede do besede, in pri vsakem glasovanju naj se na tanko poočiti razmer glasov.

Mnenja, različna od storjenega sklepa, vzprejeti je v zapisnik, kadar dotični glasovalec takó zahteva.

IX.

Kot ministru poljedelstva pridani strokoven svet službuje „osrednja komisija v rečéh trtne uši“.

X.

Prvosednik v osrednji komisiji biva minister poljedelstva ali pa namestnik, ki si ga on določi v to.

Poročila podaje komisiji ministerijalni referent, kateremu je uradna razprava dotičnega vprašanja poverjena.

Glasujoči udje osrednje komisije so:

- a) po en poslanec vsake izmed desetih deželnih komisij, katerega pod II a) do c) imenovani udje iz svoje srede za ta čas, dokler bode pripadal k deželni komisiji, volijo z nadpolovično večino glasov, ali pa, — ako se taka večina ne doseže pri prvem voljenju, — s podpolovično večino pri drugem voljenju;
- b) en poslanec Dunajskega „društva v obrano avstrijskega vinstva“;
- c) sedem udov, katere minister poljedelstva izmed načelnikov kmetijskih poskuševalnih postaj, iz strokovno-znanstvenih krogov (botanikov, kemikov, entomologov), po tem iz vinogradarskih krogov pozove vselej na triletno razdobje (1886—1888, 1889—1891 itd.), odnosno za ostali čas tega razdobja.

XI.

Osrednjo komisijo v rečéh trtne uši sklicuje poljedelski minister po potrebi, sklicana komisija sestaja se v ministerstvu poljedelstva.

XII.

Udje osrednje komisije opravljajo svoj posel brezodplatno kot časten urad.

Udje, kateri ne stanujejo na Dunaji, smejo zahtevati, da jim se iz proračuna poljedelskega ministerstva plačajo dijete po 8 gld. in povrnejo potni troški, katere jim je potovanje od njih stanovališča na Dunaj in nazaj v resnici prizadelo.

XIII.

Določila v točkah VI do VIII dana za seje deželnih komisij uporabljati je zmislju primerno na seje osrednje komisije.

Falkenhayn s. r.

6.

Razglas ministerstva za finance od 18. decembra 1885,

da se je Kastel-Tesinska podružnica colnijska opustila.

Colnijska podružnica v Kastel-Tesino na Tirolskem v Tridentsem finančnem okraji opusti se z 31. dnem decembra 1885.

Dunajewski s. r.